

تحلیل جامعه شناختی سبک زندگی ایرانی_ اسلامی از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی

مسلم شبانی

دانش آموخته کارشناسی ارشد، پژوهشگری علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.
Moslem.shabani.68@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر تحلیل جامعه شناختی سبک زندگی اسلامی ایرانی از منظر مدیران و کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی است. این پژوهش از دسته پژوهش‌های میدانی و از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق را کلیه مدیران و کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل دادند نمونه آماری این تحقیق شامل ۴۹ نفر بود که با استفاده از نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. نتایج مقدار آزمون تی تک نمونه‌ای در کلیه فرضیات نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد ضمن آنکه بر اساس نتایج مقدار میانگین واقعی از مقدار میانگین مفروض بالاتر است. با توجه به یافته‌های پژوهش مشخص می‌شود که سطح نظرات کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص مؤلفه‌های مطروحه سبک زندگی ایرانی اسلامی در حد متوسطی قرار دارند. به عبارتی دیگر سبک زندگی ایرانی اسلامی به صورت کامل قابل مشاهده نبود و از طرفی نمی‌توان گفت به سبک زندگی غیر اسلامی قائل هستند بلکه حد متوسطی از سبک زندگی داشته‌اند.

واژه‌های کلیدی: سبک زندگی، ایرانی- اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، جامعه شناختی

مقدمه

مفهوم سبک زندگی که به عنوان یکی از ابعاد پیشرفت محسوب می‌شود عبارت است از شیوه‌ی زیستن، رفتار اجتماعی، کنش و واکنش و نوع تعاملات در محل کار و اجتماع، خانه و محیط خانواده دارد که تعیین کننده جهت اصلی سبک زندگی بشمار می‌آیند، ذکر و تأمل بر روی چند مورد از معیارها می‌تواند این واقعیت را اثبات کند که سبک زندگی اسلامی، آداب، سنن و رفتار اجتماعی، در حال کم رنگ شدن می‌باشد. اگر نگاهی به آمار مربوط مسائل جامعه به عنوان مثال نهاد خانواده و نظام آن که سنگ بنای انسان در اسلام می‌باشد، داشته باشیم می‌بینیم آمار و ارقام در این حوزه نشان از فروپاشی و تزلزل در بنیان و اساس خانواده‌ها دارد. تاملی بر یافته‌های آماری نشان می‌دهد در طول سال‌های مورد بررسی وضعیت ازدواج و طلاق در کشور وضعیت مطلوبی ندارد بطوریکه از یک دهه اخیر نرخ طلاق در جامعه ما ۱۳۰ درصد افزایش یافته است. (پژوهشکده فرهنگ گزارش توصیفی اول "ازدواج و طلاق" خرداد ۹۸). بخش عظیمی از این نابسامانی‌ها در عرصه زندگی اجتماعی و خانوادگی به واسطه استفاده از جاده صاف کن فرهنگ غرب (ماهواره) است که به واسطه جنگ نرم فرهنگی و شگردهای بکار گرفته شده در آن، به دنبال این هستند که جامعه‌ی دینی ما را از درون متلاشی کنند. در مسئله هویت شاهد بحران هویت در نسل جوان هستیم که این موضوع بدان جهت است که تفکر مدرن غربی به ویژه هنگام ورود به جوامع سنتی، انقطاع از هویت تاریخی و فرهنگی خود که مبتنی بر ارزش‌های بومی خود بوده را دامن می‌زند. وقتی به ساختارهای اجتماعی می‌نگریم نقش برخی از کنشگران فعال اجتماعی همچون روحانیون در حال تقلیل است. و امروزه در فرهنگ عمومی کشور به واسطه‌ی تبلیغات رسانه‌ای و فیلم‌های ماهواره‌ای با رواج روابط نامشروع دختران و پسران در محیط اجتماع مواجه ایم. همچنین فراموشی صله رحم در روابط خانوادگی به وضوح به چشم می‌خورد و مفهوم همسایگی در حال تبدیل شدن به مفهومی بی معنا است. این مسئله نه تنها در بدنه جامعه بلکه در نهادها و حتی مراکز و سازمان‌های فرهنگی هم در حال رشد می‌باشد. وقتی نگاهی به مجموعه نهاد شورای انقلاب فرهنگی که خود نهادی انقلابی و با هدف محافظت از ارزش فرهنگی انقلاب است - انداخته می‌شود این احساس را در مخاطب ایجاد کرده که خود این سازمان نیز در بعضی از بخش‌های درگیر رفتار و سبک غربی و غیر بومی شده است. این مسئله در تعاملات، نوع زندگی اجتماعی و آمدو شد مسئولین و کارکنان این مجموعه انقلابی به وضوح مشاهده می‌گردد. لذا می‌بایست ابتدا ما در این نهاد انقلابی که مدعی حفظ انقلاب و ارزشهای آن هستیم وقتی افراد یک جامعه نتوانند میان شیوه‌ی زندگی خود و باورها و ارزش‌هایشان ارتباط برقرار کنند بلاشک بعد از مدتی دست از اعتقادات خود برداشته و به جای اصلاح ضعف خود دین و سبک زندگی اسلامی را ناکارآمد تلقی می‌کنند. و برای اینکه توجهی برای نوعی رفتار غیراسلامی و غیربومی خود چه در مجموع سازمان و چه به تبع آن در خانواده‌ها و تعاملاتشان در اجتماع داشته باشند باورها، عقاید و ارزشهای اسلامی را زیر سؤال می‌برند. لیکن این زیر سؤال بردن صرفاً به انکار جهان بینی اسلامی نیست. ممکن است تفسیرهای غلطی ارائه دهند و یا اینکه سبک زندگی اسلامی را ناظر به گذشته و سنتی و مربوط به جوامع غیرپیشرفته بپندارند. اهمیت سبک زندگی در این است که سطحی‌ترین لایه‌های زندگی (از آرایش مو و لباس گرفته تا حالت بیان و ژست صورت و بدن) را به عمیقترین لایه‌های آن پیوند می‌زند. عناصر دیگری نیز به نوعی در سبک زندگی قابل ذکر هستند، برخی از این عناصر عبارتند از: نامگذاری کودکان، مناسک گرای، اعمال مذهبی که خود بخشی از رفتار و مصرف فرهنگی هم به حساب می‌آید (صله رحم، معاشرت، ارتباط با همسایگان، مصرف گرای، تجمل گرای، انتخاب همسر، کیفیت مداری، تغذیه، گفتار. رفتار، قانون گرای و قانون گریزی، رعایت حقوق دیگران، نظم، وجدان کاری، آرایش سرو صورت، مدیریت بدن و نظایر آن. دین برای هر یک از این موارد توصیه‌ها و منع‌هایی دارد که اگر این عناصر و ابعاد سبک زندگی دینی نیز قلمداد می‌گردند و در غیر

اینصورت سبک زندگی غیر دینی به شمار می‌آید (کوهی و همکاران، ۱۳۹۴ ص ۱۶۷) رهبر انقلاب اسلامی، در تشریح مفهوم سبک و فرهنگ زندگی، با مسائلی نظیر خانواده، ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، تفریحات، کسب و کار و رفتارهای فردی و اجتماعی در محیط‌های مختلف، اشاره کردند و افزودند: در واقع سبک زندگی به همه مسائلی بر می‌گردد که متن انسان را شکل می‌دهند (خسروباقری، ۱۳۸۹). فرمایشات رهبر انقلاب اسلامی در زمینه سبک زندگی و اندیشه تمدن سازی اسلامی با دیدگاه جهانی سازی مارا بر آن می‌دارد تا با تعمق هر چه بیشتر به مسئله سبک زندگی توجه کنیم (نوروزلو، ۱۳۹۲). ایرانیان همان طور که در برخی هویت و ارزش‌ها، دچار بحران شده‌اند، در سبک زندگی نیز در ۷۰ ساله اخیر به ویژه از دوران روی کار آمدن رضاخان و تجدد آمرانه‌اش، دچار تشتت و تحول بسیار در نگرش‌ها و گرایش‌ها، آداب و رسوم، نظامات و سنن اجتماعی، باورها و حتی باورهای دینی خود گشته و سبک زندگی اسلامی ایرانی دچار تضادها و تناقض‌های بسیار شده است، به نحوی که از جامعه ما یک جامعه شبه مدرن ساخته است که نه می‌توان آن را سنتی و اسلامی نامید و نه می‌توان بر آن نام مدرن نهاد. زندگی در جامعه ایران، برآمده از مواجهه و نزاع بین دو سبک زندگی غربی و اسلامی است (کاویانی، ۱۳۹۰). درباب ضرورت پرداختن به سبک زندگی که ریشه‌های فلسفی دارد باید نخست بدانیم که ضعف سازمان‌های فرهنگی ایران، در فلسفه تعلیم و تربیت آن نهفته است. دوم اینکه نفوذ نظام فرهنگی نخبه گرای فرانسه در تعلیم و تربیت ایران وضع نامطلوبی را در عرصه تعلیم و تربیت و فرهنگ عمومی ایجاد نموده است. در اثر این نخبه گرایی، قشری تحصیل کرده و متخصص نظام فرهنگی تمرکزگرایی را ایجاد نموده که براساس آن، دیدگاه عموم مردم و رده‌های پایین تشکیلاتی، بهایی داده نمی‌شود و از سوی دیگر در این رده‌ها اعتمادی به توصیه‌ها و تجویزهای اقلیت نخبه وجود ندارد. سوم اینکه هیأت مطالعاتی (یونسکو) در مقام پیشنهاد برای بهبودوضع، اظهار نموده است که باید فلسفه تعلیم و تربیت، متناسب با دموکراسی مغرب زمین، طراحی و تدوین گردد که نمونه بارز آن در ایالات متحده امریکا مشاهده می‌شود البته در این تحقیق به اختصار به نقش کلی سازمان‌های فرهنگی در تحقق سبک زندگی در ابعاد مختلف آن پرداخته خواهد شد (خسروباقری، ۱۳۸۹).

ولیکن هدف اصلی این پژوهش جامعه شناختی درک از سبک زندگی اسلامی ایرانی از منظر مدیران و کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی است. چراکه وظیفه شورای عالی انقلاب فرهنگی فقط سیاستگذاری نیست، نقش و مأموریت‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی در طراحی و هدایت علم و هنر و فرهنگ کشور، رسالتی است که بر عهده دیگر نهادها و قوای کشور گذاشته نشده است. در این کار علمی علاوه بر پرداختن به نظریات اندیشمندان غربی و اندیشمندان مسلمان در حوزه سبک زندگی، نیز دیدگاهی که بعنوان دیدگاه معیار در این کار در نظر گرفته شد نظریات و دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در باب سبک زندگی ایرانی اسلامی و فرهنگ و تمدن اسلامی است. البته تاکید اساسی آن بر بعد اسلامی و تئوری اسلام در حوزه فرهنگ و سبک زندگی اسلامی است. و نظرات کارشناسان شورای عالی انقلاب با دیدگاه معیار مورد سنجش و ارزیابی قرار گرفته است.

اهمیت و ضرورت تحقیق

یکی از مهمترین چالش‌هایی که ادیان در جهان معاصر با آن دست و پنجه نرم می‌کنند تعامل با تحولات سریع فرهنگی و اجتماعی است، بخصوص آنچه نوگرایی و دست آوردهای آن خوانده می‌شود. ادیان مختلف همواره در پی نقشی که دین در فرآیند تحولات نوین داشته و دارد، هستند. از این رو می‌توان گفت بررسی تلاش‌هایی که مؤمنان اعم از مجتهدان و مقلدان در تطبیق آموزه‌های اسلامی با مقتضیات متحول فرهنگی، اجتماعی انجام داده‌اند و همچنین قانونمند کردن این تلاش‌ها از سوی علما، نه تنها دین را قادر می‌سازد تا عرف را به صورت

پدیده‌های تاریخی و منحصر به فرد در آورد، بلکه امور نسبتاً قانونمندی را مبنای کار خود قرار داده و یکی از پایه‌های استنباط خود را اتقان و عمق می‌بخشد و از سوی دیگر محققان علوم اجتماعی را تا حدودی قادر می‌سازد تا به تبیین بهتر تحولات فرهنگی، اجتماعی و پیش بینی آینده آن در محدوده جامعه اسلامی بپردازند. یکی از بهترین سبک‌های زندگی، سبک زندگی نشأت گرفته از اسلام است؛ که در پی آن امنیت در جامعه و آرامش روحی و روانی افراد را به ارمغان می‌آورد؛ زندگی که در آن صلح و صفا بر کدورت، راستی بر دروغ، اعتماد بر سوءظن، مهر و معرفت بر کینه توزی، رعایت انصاف بر تعدی و اجحاف، همدلی بر تحکم، ادای وظیفه بر رفع تکلیف مقدم می‌باشد؛ لذا زندگی و چگونگی آن همواره دغدغه بشر بوده است. مفاهیم حیات در قرآن، و Life در ادبیات انگلیسی و زندگی در ادبیات و فرهنگ ایرانی و فارسی مبین این قدمت هستند (خسروباقری، ۱۳۸۹). سبک زندگی فی الواقع باوری ست که برآیند و نتیجه آنی رفتار اجتماعی ست. به اعتقاد ما مسلمانان دین اسلام دین حداکثری ست که برای تمام شعب زندگی برنامه دارد. با توجه به نقش بسیار مهمی که سبک زندگی در تمامی بخش‌های زندگی ایفا می‌کند که تخلف از آن خسارت‌های جبران ناپذیری برای ما و خانواده‌ی که در آن هستیم (جامعه) وارد می‌کند. سبک زندگی واژه‌ای است که اگر اسلامی باشد یقیناً منشأ خیر و اگر تفکر مادی حاکم بر زندگی شد مسبب شر می‌گردد و این اهمیت مسئله را متذکر می‌شود. اگر بخواهیم از ضرورت و جایگاه مسئله مطلع شویم بد نیست به رفتار خود و مردمی که در اطراف ما مشغول زندگی روزمره خویش‌اند توجه نسبی داشته باشیم و حتی در بخشی از ابعاد زندگی آنقدر مقلد سبک زندگی اروپایی، آمریکایی شده‌ایم که گویا بنیان‌های معرفتی آن‌ها جهان بینی ما را شکل می‌دهد (خسروباقری، ۱۳۸۹). در واقع اگر سبک زندگی اسلامی مطابق با آیین اسلام در جامعه پیاده شود مانع از نفوذ فرهنگ و تمدن غربی در جامعه می‌شود و زمینه‌های ظهور و تشکیل حکومت مهدوی را فراهم می‌کند، لذا برای رسیدن به این امور باید در عصر حاضر دستورات و متون دینی را نهادینه و کاربردی کرد که لازمه این اینکار جامعه شناختی درک از سبک زندگی اسلامی ایرانی است که در این پژوهش به بررسی آن پرداخته است (شریفی ۱۳۹۸: ص ۲۵). اهداف پژوهش عبارتند از:

- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه اجتماعی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه عبادی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه باورها) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه اخلاق) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه مالی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه خانواده) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه سلامت) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه تفکر و علم) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه دفاعی امنیتی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی
- تحلیل جامعه شناختی (مؤلفه زمان شناسی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱. ادبیات و پیشینه پژوهش

خواجه نوری و همکاران (۱۳۹۳) تحقیقی با هدف بررسی رابطه سبک زندگی و هویت اجتماعی جوانان می‌باشد. روش این تحقیق پیمایش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه است. شیوه نمونه‌گیری تحقیق تصادفی سهمیه‌ای چند مرحله‌ای و حجم نمونه ۴۰۶ نفر است. یافته‌های تحقیق نشان داده‌اند که بین متغیرهای سبک زندگی مذهبی و سبک زندگی موسیقایی - سنتی با هویت اجتماعی ارتباط مثبت و معنی دارد.

خیرآبادی (۱۳۹۱) تحقیقی را تحت عنوان بررسی مبانی و شاخصه‌های سبک زندگی اسلامی در قرآن کریم به انجام رسانیده است. در این مقاله سعی شده تا ضمن بیان مبانی اعتقادی و انسان‌شناختی مسلمین به مصادیق و شاخصه‌های سبک زندگی اسلامی در آیات قرآن کریم پرداخته شود.

تانگ، ژانگ و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به بررسی اثر فاکتورهای سبک زندگی بر سلامتی و به طور خاص سلامتی دهان و دندان پرداخته‌اند و مشخص شده است که الگوهای سبک زندگی از عوامل اساسی هستند در سلامتی دهان و دندان اثر داشته‌اند. به عنوان مثال متغیرهایی مانند مدت زمان خواب علاقه به تنقلات، آب نبات و زندگی در نزد والدین سیگاری احتمال پوسیدگی دندان را افزایش می‌دهد.

یو، وانگو همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای که بر روی رابطه سبک زندگی و وضعیت سرطان دهانه رحم پرداخته‌اند به این نتیجه رسیده‌اند که کسانی که کیفیت خواب ضعیف‌تری داشته‌اند احتمال ابتلا به دو بیماری به صورت همزمان و سن پایین‌تر ابتلا به بیماری در آنها بیشتر وجود داشت.

گوکر، مازیکولوگو (۲۰۲۰) به ارزیابی رفتارهای سبک زندگی سالم در کارگران فصلی پرداخته‌اند. در این پژوهش ۵۰۸ کارگر فصلی با استفاده از پرسشنامه شاخص رفتاری سبک زندگی سالم مورد مطالعه قرار گرفته‌اند و نتایج نشان داد که رفتارهای سبک زندگی نسبتاً سالم توسط کارگران اتخاذ شده است.

نمبرینی، سیریتی (۲۰۲۰) تمایل افراد بر پرداخت هزینه بیماری‌های ناشی از سبک زندگی پرخطر را ارزیابی کرده‌اند و عوامل شخصی تاثیرگذار بر چنین تمایلی را مطالعه نموده‌اند. در این مطالعه مشخص شد که شرکت کنندگان تمایل داشته‌اند که مراقبت‌های بهداشتی برای مشکلات ناشی از عادات‌های بد غذایی و سبک زندگی توسط دولت تأمین شود ولی پیامدهای سلامتی و بهداشتی سایر رفتارهای پرخطر نباید توسط دولت تأمین مالی شود.

نظریه‌گیدنز:

انسان را به عنوان عامل در شکل‌گیری هویتش مؤثر می‌داند و معتقد است که انسان تحت فشار ساختار اجتماعی سبک زندگی را بیشتر تقلید می‌کند. به نظر او در دنیای متجدد کنونی، همه ما نه فقط از سبک‌های زندگی پیروی می‌کنیم، بلکه به تعبیر دیگر ناچار به این پیروی هستیم. در حقیقت ما انتخاب دیگری به جز گزینش نداریم. زیمل، متمایز ساختن خود از دیگران - به واسطه‌ی مد - را محرک مصرف می‌داند. وی کارکرد دوگانه‌ای برای مد قائل است در یک وجه، اعلام تمایل فرد برای متمایز شدن از دیگران و بیان هویت فردی و خواست فردیت است، اما وجه دیگر آنکه جنبه طبقاتی دارد، سبب همبستگی گروهی و تقویت انسجام اجتماعی طبقاتی است (میلز، ۱۹۹۶ به نقل از فاضلی، ۱۳۸۲).

نظریه بورديو:

بورديو، درباره شکل گیری سبک‌های زندگی نظریه‌ای منسجم ارائه داده است. مطابق مدلی که او ارائه کرده است شرایط عینی زندگی و موقعیت فرد در ساختار اجتماعی به تولیدمنش خاص منجر می‌شود و منش دو دسته نظام است؛ نظامی برای طبقه بندی اعمال و نظامی برای ادراکات و شناخت‌ها (قریحه‌ها). نتیجه نهایی تعامل این دو نظام، سبک زندگی است. سبک زندگی همان اعمال و کارهایی است که به شیوه‌ای خاص طبقه بندی شده و حاصل ادراکات خاص هستند. همچنین سبک زندگی تجسم یافته ترجیحات افراد است که به شکل عمل درآمده و قابل مشاهده هستند. الگویی غیرتصادفی که ماهیت طبقاتی دارد. او با نشان دادن این که سبک‌های زندگی محصول منش‌ها و خود منش‌ها نیز تابعی از انواع تجربه‌ها و ازجمله تجربه آموزش رسمی هستند و با بیان این نکته که الگوهای مصرف اصلی‌ترین بروز سبک‌های زندگی‌اند، ارتباط میان آموزش رسمی در ساختار سرمایه داری و بازتولید آن را تحلیل کرد. عمده‌ترین میراث اندیشه بورديو برای جامعه‌شناسی مصرف و تحلیل سبک‌های زندگی، تحلیل ترکیب انواع سرمایه برای تبیین الگوهای مصرف، بررسی فرضیه تمایز یافتن طبقات از طریق الگوهای مصرف و مبنای طبقاتی قریح و مصرف فرهنگی است (میلز، ۱۹۹۶ به نقل از فاضلی، ۱۳۸۲).

در تحلیل تعاریف علمی موجود پیرامون سبک زندگی و تعاریف متعدد از سوی جامعه‌شناسان می‌توان چنین نتیجه گرفت که "

- سبک زندگی اموری را شامل می‌شود که به زندگی انسان اعم از فردی و اجتماعی، مادی معنوی او مربوط می‌شود. اموری نظیر بینش‌ها و گرایش‌ها که امور ذهنی هستند و رفتارهای بیرونی، موقعیت‌های اجتماعی و دارایی‌ها که امور عینی می‌باشند. پس امور محیطی و وراثتی به طور مفهومی از سبک زندگی جدا می‌باشند، اگرچه بر آن تأثیر می‌گذارند و آن را شکل می‌دهند.

- سبک زندگی مقوله فردی و جمعی ست، که هم می‌توان آن را در سطح فردی یافت و هم در سطح اجتماعی

- مهم‌ترین ویژگی سبک زندگی عبارت است از شکل گیری آن حول محور گرایش‌ها اعم از توجیحات و تمایلات، پس در هر الگو یا مجموعه‌ای که در آن ترجیح یا تمایلی مطرح نباشد بحث از سبک زندگی معنا ندارد (اباذری ۱۳۸۱: ۵۵-۵۶).

نظریه کورت آدلر:

کورت آدلر: «سبک زندگی شیوه‌ای است که فرد اهداف خود را به آن طریق دنبال می‌کند، یعنی راهی است برای رسیدن به اهداف؛ آیا فرد در این مسیر با شجاعت و ثبات در رفت و آمد است؟ تلاش او در دنبال کردن اهدافش چگونه است؟ آیا به سمت هدف گام برمی‌دارد، ناگهان می‌ایستد و باز می‌گردد و هدف را رها می‌کند؟ آیا به دلیل اینکه هدفش را دنبال نکرده، در صدد یافتن توجیه است؟ سبک زندگی همچون سبک آهنگ سازی است. یک آهنگ ساز دارای سبک خاصی است که ممکن است مربوط به زمان ده سالگی او باشد و حال که بزرگ شده نیز همان سبک را به کار می‌برد. اگرچه آهنگ‌های او از برخی جهات اصلاح می‌گردند؛ اما سبک آنها قابل تشخیص است. سبک زندگی نیز اصل کلام اصلاح‌شدنی است، اما تشخیص دادنی نیست» (کاوایانی، ۱۳۹۲، ۹۷-۶۸)

نگاه مقام معظم رهبری به سبک زندگی اسلامی-ایرانی (دیدگاه معیار)

مفهوم سبک زندگی از زمره مفاهیمی است که پژوهشگران حوزه جامعه‌شناسی و مطالعات فرهنگی برای بیان پاره‌ای از واقعیت‌های فرهنگی جامعه آن را مطرح و به کار می‌برند و دامنه به کارگیری آن در ادبیات علوم اجتماعی و مطالعات فرهنگی، رواج زیادیافته است؛ تا حدی که بعضی معتقدند که این مفهوم قابلیت جانمایی بسیاری از واژگان موجود، از جمله مفهوم طبقه را داراست و می‌تواند به نحو دقیق‌تری، گویای واقعیت پیچیده رفتارها و حتی نگرش‌های فرهنگی و اجتماعی در جامعه امروز ما باشد. و برخی اندیشمندان به کارگیری آن رابه جای مفاهیم فراگیری چون قومیت و ملیت مطرح کرده‌اند. سبک زندگی در رشته مطالعات فرهنگی به مجموعه رفتارها، مدل‌ها و الگوهای کنش‌های هر فرد اطلاق می‌شود که معطوف به ابعاد هنجاری، رفتاری و معنایی زندگی اجتماعی او باشد و نشان دهنده کم و کیف نظام باورها و کنشها و واکنش‌های فرد و جامعه است؛ به عبارتی سبک زندگی دلالت بر ماهیت و محتوای روابط، تعاملات و کنشه‌ای اشخاص و آحاد مردم در هر جامعه دارد. مقام معظم رهبری رفتاراجتماعی و سبک زندگی، تابع تفسیرهای ما از زندگی است. هدف زندگی چیست؟ هر هدفی که ما برای زندگی معین کنیم، برای خودمان ترسیم کنیم، به طور طبیعی متناسب با خود، یک سبک زندگی به ما پیشنهاد می‌شود (بخشی از سخنان مقام معظم رهبری در جمع جوانان، دانشجویان و دانش‌آموزان استان خراسان شمالی ۲۳ مهرماه ۱۳۹۱) تأکید زیادی بر توجه مردم و مسئولان به حوزه سبک زندگی داشتند. از منظر و دیدگاه مقام معظم رهبری، جایگاه، سبک زندگی در تشکیل تمدن نوین اسلامی بسیار مهم و کلیدی است. ایشان تمدن نوین اسلامی را دارای دو بخش و اصل می‌دانند «بخش ابزاری عبارت است از همین ارزشهایی که امروز به عنوان پیشرفت کشورها مطرح می‌کنیم علم، صنعت، سیاست، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی، اعتبار بین‌المللی، تبلیغ و ابزارهای تبلیغ، همه بخش ابزاری تمدن است، وسیله است (خامنه‌ای: ۱۳۹۱).

و بخش اصلی تمدن نوین اسلامی عبارت است از «آن چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل می‌دهد که همان سبک زندگی است که عرض کردیم. این بخش حقیقی و اصلی تمدن است، مثل مسئله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسئله خط، مسئله زبان، مسئله کسب و کار، رفتار ما در محل کار، رفتار ما در دانشگاه و ... این‌ها آن بخش‌های اصلی تمدن است، که متن زندگی انسان است» (خامنه‌ای: ۱۳۹۱) از منظر معظم له «فرهنگ زندگی و تبیین آن بر مبنای آموزه‌های اسلامی، نقش مهمی در تشکیل و پیشرفت تمدن اسلام دارد. باید به دنبال این باشیم که فرهنگ زندگی را تبیین کنیم، تدوین کنیم و به شکل مطلوب اسلام تحقق ببخشیم. البته اسلام بن‌مایه‌های یک چنین فرهنگی را برای ما معین کرده است. بن‌مایه‌های این فرهنگ عبارت است از خردورزی، اخلاق، حقوق و اینها را اسلام در اختیار ما قرار داده است. اگر ما به این مقولات به طور جدی نپردازیم، پیشرفت اسلامی تحقق پیدا نمی‌کند و تمدن نوین اسلامی شکل نخواهد گرفت. هر چه ما در صنعت پیش برویم، هر چه اختراعات، اکتشافات زیاد شود، اگر این بخش را ما درست نکنیم، پیشرفت اسلامی به معنای حقیقی کلمه نکرده‌ایم باید دنبال این بخش، زیاد کار کنیم، زیاد تلاش کنیم (خامنه‌ای ۱۳۹۱). اگر شیوه زندگی ظاهر است و هر باطنی ظاهری دارد، پس قدر مسلم این است که شیوه پارسایی، پرهیزکاری و اخلاق مداری شیوه غالب و ظاهر عالم متجدد و مدرن خداستیز نمی‌تواند باشد؛ البته باید دانست که اولاً آداب و عادات دیگران، همواره و ضرورتاً از سنخ رذایل نیست، و برخی صفات اجتماعی غربیان، همچون ریسک‌پذیری و خطرکردن، کار جمعی در فعالیت‌های تحقیقاتی و علمی و رعایت برخی قوانین اجتماعی

قابل احترام است؛ ثانیاً، جهان را با تغییر ظواهر آداب و عادات نمی‌توان دگرگون کرد. پیامبران نیز قبل از تعلیم شریعت، جان مردمان را آماده قبول دستور می‌کردند و بسیاری از مخالفت‌ها نه منشأ عقلی، بلکه منشأ نفسانی داشت (و جحدوا بها واستیقنتها انفسهم ظلما و علوا) (برداشتی از بیانات مقام معظم رهبری در خراسان شمالی ۱۳۹۱).

۲. روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی می‌باشد. و با هدف «بررسی تحلیل جامعه شناختی درک از سبک زندگی ایرانی-اسلامی از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مدیران و کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد که تعداد آنها ۱۳۹ نفر می‌باشد و بر اساس فرمول کوکران از ۱۳۹ نفر مدیران و کارشناس شورای عالی انقلاب فرهنگی تعداد ۴۹ نفر بعنوان حجم نمونه انتخاب شد. ابزار تحقیق نیز برای جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه بوده که قبل از اجرا، اعتبار و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت که در نهایت داده‌ها در دو بخش توصیف و آزمون فرضیه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها، از آمارهای توصیفی و استنباطی استفاده خواهد شد. که مهمترین تکنیک‌های آماری مورد استفاده عبارتند از: تحلیل واریانس و t مستقل که کلیه روش‌های فوق از طریق نرم افزار SPSS انجام شد.

۳. یافته‌های پژوهش

برای آماره‌های توصیفی متغیرها به سراغ سؤالات اختصاصی پرسش نامه می‌رویم، که با استفاده از نمره گذاری طیف لیکرت استخراج شده‌اند و در نهایت آماره‌های توصیفی مربوط به هر متغیر در ادامه ارائه شده‌اند.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی برای متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب چولگی	ضریب برجستگی
مؤلفه اجتماعی	۴/۰۱۸۲	۰/۴۵۷۶۴	-۰/۱۰۷	-۱/۱۵۹
مؤلفه عبادی	۴/۲۴۰۹	۰/۵۱۴۴۸	۰/۰۴۲	-۱/۲۲۵
مؤلفه باورها	۴/۳۵۰۷	۰/۳۲۶۴۶	-۰/۰۹۵	-۱/۲۱۵
مؤلفه اخلاق	۴/۳۲۱۲	۰/۷۳۸۷۶	-۰/۱۹۸	-۰/۷۷۲
مؤلفه مالی	۴/۵۸۵۹	۰/۵۱۶۴۴	-۰/۳۹۶	-۰/۸۳۲
مؤلفه خانواده	۴/۸۴۴۴	۰/۷۰۴۲۵	-۰/۷۲۵	-۰/۲۲۵
مؤلفه سلامت	۳/۷۰۱۲	۰/۸۴۲۳۳	۰/۱۷۶	-۰/۳۰۵

۰/۶۴۷	-۰/۲۸۲	۰/۶۶۰۳۱	۳/۵۶۷۷	مؤلفه تفکر و علم
-۰/۸۳۲	۰/۲۶۳	۰/۶۹۹۶۵	۳/۸۶۷۸	مؤلفه دفاعی-امنیتی
۰/۸۹۵	۰/۸۱۱	۰/۶۳۰۵۱	۳/۶۵۷۳	مؤلفه زمان شناسی

ضریب چولگی برای تمامی متغیرها در بازه قابل قبول و نرمال است. بنابراین برای این متغیرها چولگی مشاهدات به سمت راست می‌باشد، طبق نتایج بدست آمده از پرسشنامه‌ها ضریب چولگی برای همه متغیر در بازه‌ی قابل قبولی می‌باشد، عبارتی می‌توان گفت که توزیع داده‌ها شبیه به توزیع نرمال می‌باشد. ضریب برجستگی شاخصی است که میزان برجستگی یا ارتفاع یک توزیع نسبت به توزیع نرمال را نشان می‌دهد، که در مورد توزیع نرمال کشیدگی صفر است، و اگر کشیدگی یک توزیع بیشتر از نرمال باشد یعنی پراکندگی آن کمتر از نرمال باشد ضریب کشیدگی عددی مثبت است و بالعکس اگر کشیدگی یک توزیع کمتر از نرمال باشد یا پراکندگی آن بیشتر از نرمال باشد ضریب کشیدگی عددی منفی خواهد بود. ضریب برجستگی مشاهدات در تمامی متغیرها از توزیع نرمال پیروی می‌نماید.

در بخش استنباطی از آزمون‌های کلموگروف-اسمیرنوف، t تک نمونه‌ای استفاده شده است. از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده شده است. همچنین این آزمون جهت بررسی ادعای مطرح شده در مورد توزیع داده‌های یک متغیر کمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در نرم افزار SPSS می‌توان وجود توزیع‌های نرمال، یکنواخت، پواسن و نمایی را مورد بررسی قرار داد. توزیع نرمال برای متغیرهای کمی پیوسته، توزیع یکنواخت برای متغیرهای کمی گسسته و پیوسته، توزیع پواسن برای متغیرهای کمی گسسته و عدد صحیح و توزیع نمایی برای متغیرهای کمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. اگر مقدار سطح معنی‌داری بزرگتر از مقدار خطا $0/05$ باشد، فرض صفر تأیید می‌گردد (داده‌ها نرمال است) و در صورتی که سطح معنی‌داری کوچکتر از مقدار خطا $0/05$ باشد، فرض یک تأیید می‌گردد (داده‌ها نرمال نیست).

جدول ۲. آزمون کولموگروف اسمیرنوف

متغیر	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه گیری
مؤلفه اجتماعی	۰/۱۴۰	۰/۱۲۴	نرمال
مؤلفه عبادی	۰/۱۵۰	۰/۰۷۵	نرمال
مؤلفه باورها	۰/۱۲۴	۰/۰۸۰	نرمال
مؤلفه اخلاق	۰/۱۲۵	۰/۰۷۷	نرمال
مؤلفه مالی	۰/۱۳۰	۰/۰۵۵	نرمال
مؤلفه خانواده	۰/۱۳۳	۰/۰۶۱	نرمال
مؤلفه سلامت	۰/۱۱۵	۰/۱۸۷	نرمال

مؤلفه تفکر و علم	۰/۱۱۲	۰/۲۰۰	نرمال
مؤلفه دفاعی-امنیتی	۰/۱۲۳	۰/۱۵۲	نرمال
مؤلفه زمان شناسی	۰/۱۳۴	۰/۰۸۱	نرمال

با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف مشخص شد که نتایج در تمامی مؤلفه‌ها نرمال هستند؛ به همین دلیل برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده می‌کنیم.

فرضیه اول: میانگین (مؤلفه اجتماعی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۳. آماره t متغیر مؤلفه اجتماعی

حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	مؤلفه اجتماعی
۱/۱۶۴	۰/۸۷۲	۱/۰۱۸	۰/۰۰۰	۴۸	۱۳/۶۸	

با توجه به خروجی جدول ۳ مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t = ۱۳/۶۸$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۳ مقدار میانگین واقعی ($۴/۰۱۸ =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($۱/۰۱۸$) می‌باشد. به عبارت دیگر از این یافته‌ها استنباط می‌گردد که کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در ارتباط با دیگران وظایف اجتماعی‌شان را تا حدود قابل قبولی به انجام می‌رسانند.

فرضیه دوم: میانگین (مؤلفه عبادی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۴. آماره t متغیر مؤلفه عبادی

سطح اطمینان ۹۵٪	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	مؤلفه عبادی
حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	مؤلفه عبادی
۱/۳۹۲	۱/۰۸۸	۱/۲۴۰	۰/۰۰۰	۴۸	۱۶/۰۵۶	

با توجه به خروجی جدول ۴ مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t = ۱۶/۰۵۶$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴ مقدار میانگین واقعی ($۴/۲۴۰ =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($۱/۲۴۰$) می‌باشد. با توجه به تأیید فرضیه فوق به نظر می‌رسد که این کارشناسان در عمل به عبادات و اعمال روزمره خودشان روزمره خودشان رضایت خداوند را در نظر می‌گیرند و اعمال مورد نظر دین اسلام عمل می‌کنند.

فرضیه سوم: میانگین (مؤلفه باورها) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۵. آماره t متغیر مؤلفه باورها

سطح اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	مؤلفه باورها
حد بالا	حد پایین					
۱/۴۸۲	۱/۲۱۷	۱/۳۴۰	۰/۰۰۰	۴۸	۱۹/۰۵۶	

با توجه به خروجی جدول ۵ مقدار آزمون t تک نمونه ایی (۱۹/۰۵۶ = t) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۵ مقدار میانگین واقعی (۴/۳۵۰ = میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۳۴۰) می‌باشد. نتایج به دست آمده در این مؤلفه بیان می‌دارد که بنیان‌های فکری و رفتاری کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی منطبق با بنیان‌های هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و خداشناختی اسلامی است.

فرضیه چهارم: میانگین (مؤلفه اخلاق) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۶. آماره t متغیر مؤلفه اخلاق

سطح اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	مؤلفه اخلاق
حد بالا	حد پایین					
۱/۴۴۲	۱/۱۹۶	۱/۳۲۰	۰/۰۰۰	۴۸	۲۰/۹۰	

با توجه به خروجی جدول ۶ مقدار آزمون t تک نمونه ایی (۲۰/۹۰ = t) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۶ مقدار میانگین واقعی (۴/۳۲۱۲ = میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۳۲۰) می‌باشد یافته‌ها نشان می‌دهد که کارشناسان فارغ از تشویقات و تنبیهات قانونی صفات و ویژگی‌هایی را درونی کرده‌اند که از نظر اسلام دارای ارزش فردی و اجتماعی است.

فرضیه پنجم: میانگین (مؤلفه مالی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۷. آماره t متغیر مؤلفه مالی

سطح اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	مؤلفه مالی
حد بالا	حد پایین					
۱/۶۹۸	۱/۴۷۸	۱/۵۸۰	۰/۰۰۰	۴۸	۲۷/۰۵۶	

با توجه به خروجی جدول ۷ مقدار آزمون t تک نمونه ایی (۲۷/۰۵۶ = t) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۷ مقدار میانگین واقعی (۴/۵۸۵ = میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است،

همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۵۸۰) می‌باشد. به عبارت دیگر این کارشناسان در مسائل مالی و اقتصادی و هر نوع موضوعی که به نحوی به اقتصاد مربوط می‌شود تا حد نسبتاً متوسطی بر مبنای آموزه‌های اسلامی عمل می‌کنند.

فرضیه ششم: میانگین (مؤلفه خانواده) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۸. آماره t متغیر مؤلفه خانواده

سطح اطمینان ۹۵٪	سطح معناداری		درجه آزادی	t
	حد پایین	حد بالا		
۱/۷۳۸	۱/۹۵۲	۱/۸۴۰	۰/۰۰۰	۳۲/۰۵۶ مؤلفه خانواده

با توجه به خروجی جدول ۸ مقدار آزمون t تک نمونه ایی (t= ۳۲/۰۵۶) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۸ مقدار میانگین واقعی (۴/۸۴۴= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۸۴۰) است. کارشناسان این شورا در رابطه با اعضای خانواده‌شان (خانواده هسته‌ای) از روش اسلامی پیروی می‌کنند.

فرضیه هفتم: میانگین (مؤلفه سلامت) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۹. آماره t متغیر مؤلفه سلامت

سطح اطمینان ۹۵٪	سطح معناداری		درجه آزادی	t
	حد پایین	حد بالا		
۰/۰۶۴	۰/۰۷۵	۰/۷۰۱	۰/۰۰۰	۲۵/۰۵۶ مؤلفه سلامت

با توجه به خروجی جدول ۹ مقدار آزمون t تک نمونه‌ای (t= ۲۵/۰۵۶) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۹ مقدار میانگین واقعی (۴/۷۰۱= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۰/۷۰۱) است. شرایط سلامتی جسمی و روحی این کارشناسان مطابق با معیارهای سلامتی یک فرد مسلمان می‌باشد.

فرضیه هشتم: میانگین (مؤلفه تفکر و علم) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۱۰. آماره t متغیر مؤلفه تفکر و علم

سطح اطمینان ۹۵٪	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t
-----------------	----------------	--------------	------------	---

حد بالا	حد پایین					
۱/۶۳۲	۱/۰۱۵	۰/۵۶۷	۰/۰۰۰	۴۸	۱۶/۸۵۶	مؤلفه تفکر و علم

با توجه به خروجی جدول ۱۰ مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=16/856$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۱۰ مقدار میانگین واقعی ($3/567$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($0/567$) می‌باشد. این مؤلفه بیان می‌دارد که کارشناسان این شورا افرادی پیگیر دانش و اهل تفکر و تعمق هستند.

فرضیه نهم: میانگین (مؤلفه دفاعی-امنیتی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۱۱. آماره t متغیر مؤلفه دفاعی-امنیتی

سطح اطمینان ۹۵٪						
حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	
۰/۹۳۸	۰/۷۹۷	۰/۸۶۷	۰/۰۰۰	۴۸	۲۴/۳۰۷	دفاعی-امنیتی

با توجه به خروجی جدول ۱۱ مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=24/307$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۱۱ مقدار میانگین واقعی ($3/867$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($0/867$) می‌باشد. این مؤلفه نشان می‌دهد که کارشناسان این شورا به حفظ امنیت در جنبه‌های مختلف آن توجه دارند و وظایف اجتماعی و فردی که به حفظ و تأمین امنیت جامعه منجر می‌شود را در حد قابل قبولی به انجام می‌رسانند.

فرضیه دهم: میانگین (مؤلفه زمان شناسی از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در حد متوسط می‌باشد.

جدول ۱۲. آماره t متغیر مؤلفه زمان شناسی

سطح اطمینان ۹۵٪						
حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	
۰/۷۲۰	۰/۵۹۴	۰/۶۵۷	۰/۰۰۰	۴۸	۲۰/۴۸۲	زمان شناسی

با توجه به خروجی جدول ۱۲ مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=20/482$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۱۲ مقدار میانگین واقعی ($3/657$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر

است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۰/۶۵۷) می‌باشد. این کارشناسان اهمیت و استفاده بهینه از زمان را به حد قابل قبولی درک می‌کنند و از اتلاف وقت و پرداختن امور بی‌هود خودداری می‌کنند.

نتیجه‌گیری

جهت دستیابی به اهداف تحقیق، فرضیه‌هایی تدوین و مورد آزمون قرار گرفت که نتایج آن به شرح زیر می‌باشد:

۱- آزمون t تک نمونه ایی ($t=13/689$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۴ مقدار میانگین واقعی (۴/۰۱۸۲= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۰۱۸۲۳) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه " میانگین (مؤلفه اجتماعی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد " تأیید می‌گردد.

۲. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=16/056$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۶ مقدار میانگین واقعی (۴/۲۴۰۹= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۲۴۰۸۹) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه " میانگین (مؤلفه عبادی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد " تأیید می‌گردد.

۳. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=19/954$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۸ مقدار میانگین واقعی (۴/۳۵۰۷= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۳۵۰۶۹) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه " میانگین (مؤلفه باورها) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد " تأیید می‌گردد.

۴. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=20/900$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۱۰ مقدار میانگین واقعی (۴/۳۲۱۲= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۳۲۱۱۸) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه " میانگین (مؤلفه اخلاق) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد " تأیید می‌گردد.

۵. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=27/837$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۱۲ مقدار میانگین واقعی (۴/۵۸۵۹= میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین (۱/۵۸۵۹۴) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه " میانگین (مؤلفه مالی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد " تأیید می‌گردد.

۶. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=32/731$) نشان می‌دهد که با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۱۴

مقدار میانگین واقعی ($4/8444 =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($1/84440$) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه "میانگین (مؤلفه خانواده) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد" تأیید می‌گردد. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=25/336$) نشان می‌دهد که با اطمینان $0/99$ و سطح خطای کوچکتر از $0/01$ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۱۶ مقدار میانگین واقعی ($3/7012 =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($0/70117$) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه "میانگین (مؤلفه سلامت) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد" تأیید می‌گردد. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=16/848$) نشان می‌دهد که با اطمینان $0/99$ و سطح خطای کوچکتر از $0/01$ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۱۸ مقدار میانگین واقعی ($3/5677 =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($0/56771$) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه "میانگین (مؤلفه تفکر و علم) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد" تأیید می‌گردد.

۹. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=24/307$) نشان می‌دهد که با اطمینان $0/99$ و سطح خطای کوچکتر از $0/01$ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۲۰ مقدار میانگین واقعی ($3/8678 =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($0/86784$) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه "میانگین (مؤلفه دفاعی-امنیتی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد" تأیید می‌گردد.

۱۰. مقدار آزمون t تک نمونه ایی ($t=24/307$) نشان می‌دهد که با اطمینان $0/99$ و سطح خطای کوچکتر از $0/01$ تفاوت آمار معنی داری بین دو میانگین واقعی و مفروض وجود دارد، ضمن آنکه بر اساس نتایج جدول ۴-۲۲ مقدار میانگین واقعی ($3/6573 =$ میانگین) می‌باشد که از مقدار میانگین مفروض (۳) بالاتر است، همچنین مقدار اختلاف میانگین ($0/65729$) می‌باشد بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه "میانگین (مؤلفه زمان شناسی) از منظر کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۹۷ در حد متوسط می‌باشد" تأیید می‌گردد.

پیشنهادات تحقیق:

۱- پیشنهاد می‌گردد پژوهش دیگری در این خصوص انجام گیرد که علت تفاوت دیدگاه کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی با رهبری انقلاب استخراج گردد.

۲- اختلاف دیدگاه کارشناسان شورای عالی انقلاب فرهنگی با شرایط جامعه مورد بررسی و دلایل آن استخراج شود.

۳- بررسی شود دیدگاه اعضای شورای انقلاب فرهنگی و مدیران آن از سبک زندگی متأثر از چیست؟ (به طور مثال چه پژوهش، کتاب، فیلم و... بر روی آن‌ها اثر گذاشته است.)

۴- این کارشناسان که نگاه متوسطی از سطح زندگی دارند در شغلشان چقدر مؤثر و اثر گذار است؟

۵- دیدگاه اعضای شورا به سبک زندگی ایرانی اسلامی چقدر در مصوبات قبلی شورا مؤثر بوده است (مصوبات شورا چقدر متأثر از این افراد در محیط حوزه دانشگاه، مدارس، صداسیما و... بوده وهست؟)

منابع

- اباذری، یوسف (۱۳۸۱)، از طبقه اجتماعی تاسبک زندگی، دوفصلنامه نامه علوم اجتماعی (صص ۵۵-۵۶)، سال شانزدهم، شماره ۳۰، پاییز و زمستان
- احمد حسین شریفی و همکاران، ۱۳۹۲، همیشه بهار اخلاق و سبک زندگی، انتشارات دفتر نشر معارف دفتر نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاهها
- اسدی، علی (۱۳۸۰)، فرهنگ پذیری در آیین ی روایات، پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد، موسسه‌ی امام خمینی افروغ، عماد (۱۳۷۹)، فرهنگ شناسی و حقوق فرهنگی، موسسه فرهنگ و دانش، چاپاول
- بهار، محمدتقی (۱۳۶۹)، سبک شناسی، جلد اول، امیرکبیر
- جعفری، محمدتقی (۱۳۷۳)، فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو، انتشارات علمی فرهنگی
- خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۷۳)، فرهنگ و تهاجم فرهنگی برگرفته از سخنان مقام معظم رهبری، سازمان مدارک فرهنگی آزاد ارمکی، تقی و وحید شالچی (۱۳۸۴). دو جهان ایرانی: مسجد و کافی شاپ، فصلنامه انجمن مطالعات فرهنگی و ارتباطات، شماره ۴، دوره اول.
- برزگر، ابراهیم (۱۳۸۸) روان شناسی سیاسی، تهران: سمت.
- تاج‌زینانی، علی اکبر (۱۳۹۲). انضباط اجتماعی، تهران: مؤسسه نشر مهر.
- خانی، هادی (۱۳۸۶) بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی- اقتصادی و میزان دینداری بر سبک زندگی دانشجویان دانشگاه تربیت معلم، تهران: دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تربیت معلم، پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی.
- رضوی زاده، سید نورالدین (۱۳۸۹) بررسی تأثیر ارتباطات بر تمایل به تغییر سبک زندگی روستایی، تهران: دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی، رساله دکتری ارتباطات.
- ساروخانی، باقر . ۱۳۷۰. درآمدی بر دایره المعارف علوم اجتماعی، تهران: انتشارات کیهان.
- شریعتی، سید صدرالدین. ۱۳۹۲. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، شماره ۱۳، سال چهارم، بهار.
- شهبایی، محمد. ۱۳۸۶. سبک‌های زندگی جهان‌وطنانه در میان جوانان ایرانی و دلالت‌های سیاسی آن، کتاب الگوهای سبک زندگی ایرانیان، مجموعه مقالات، تهران: نشر پژوهشکده تحقیقات استراتژیک.
- صدیق‌سروستانی، رحمت‌الله؛ ضیا، هاشمی (۱۳۸۱) گروه‌های مرجع در جامعه‌شناسی و روانشناسی اجتماعی با تأکید بر نظریه‌های مرتن و فستینگر، نامه علوم اجتماعی، شماره بیست، ۱۴۹-۱۶۷.
- فاضلی، محمد. ۱۳۸۲. مصرف و سبک زندگی، تهران: نشر صبح صادق.
- کاویانی، محمد. ۱۳۸۸. تربیت اسلامی، گذر از اهداف کلی به اهداف رفتاری، مجله پژوهش‌های میان رشته‌ای قرآن کریم، ش ۳.
- شبان، مسلم، (۱۳۹۵) بررسی نقش سازمان‌های فرهنگی و اقشار تخصصی بسیج در تحقق سبک زندگی
- مهدوی کنی، محمدسعید (1390) دین و سبک زندگی، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- Buck, G., Sever, L., Batt, R., & Mendola, P. (1997). Life-Style Factors and Female Infertility. *Epidemiology*, 8(4), 435-441. Retrieved May 23, 2020, from www.jstor.org/stable/3702587
- Göçer, Ş., Mazıcıoğlu, M. M., Ulutabanca, R. Ö., Ünalın, D., Karaduman, M., & Tarhan, K. Ş. (2020). Assessment of healthy lifestyle behaviors in traveling seasonal agricultural workers. *Public Health*, 180, 149-153.
- Nembrini, S., Ceretti, E., Gelatti, U., Castaldi, S., Schulz, P. J., Levaggi, R., ... & Covolo, L. (2020). Willingness to pay for risky lifestyles: results from the Pay for Others (PAY4O) study, Italy. *Public Health*, 182, 179-184.
- Ozcan, H. (2019). Healthy Life Style Behaviors and Quality of Life at Menopause. *International Journal of Caring Sciences*, 12(1).

Roberts, M. L., & Wortzel, L. H. (1979). New life-style determinants of women's food shopping behavior. *Journal of Marketing*, 43(3), 28-39.

Tang, S. D., Zhang, Y. X., Chen, L. M., Wang, Y. Y., Cheng, Y., & Tang, L. Q. (2020). Influence of life-style factors, including second-hand smoke, on dental caries among 3-year-old children in Wuxi, China. *Journal of Paediatrics and Child Health*, 56(2), 231-236.

Yu, C. H., Wang, T. J., Chang, C. L., Liang, S. Y., Wu, S. F., Liu, C. Y., & Lu, Y. Y. (2020). Healthy life styles, sleep and fatigue in endometrial cancer survivors: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Nursing*, 29(7-8), 1372-1380.